

Servicehus och kommunala trygghetsboenden, omställning till biståndsbedömda trygghetsboende samt fastställande av riktlinjer

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Servicehus och kommunala trygghetsboenden ställs om till biståndsbedömda trygghetsboenden i enlighet med Social- och omsorgsförvaltningens förslag.
2. Social- och omsorgsförvaltningens förslag till riktlinjer för kommunala trygghetsboenden fastställs.
3. Beslutet utvärderas i samband med uppföljning av omställningen till Framtidens vård och omsorg i hemmet, i dess helhet. Första uppföljningen sker tidigast november 2023.

Ärende

Biståndsbedömt trygghetsboende infördes i socialtjänstlagstiftningen 2019-04-02 och är en särskild boendeform tänkt för äldre människor som främst behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service och som därutöver har behov av att bryta oönskad isolering. Benämningen används vid tillståndsgivning och i nationell statistik. Servicehus och trygghetsboenden finns inte i lagstiftningen. Vid behov av ett icke biståndsbedömt trygghetsboende finns privata alternativ.

I syfte att skapa en struktur som överensstämmer med lagstiftning mm. föreslår Social- och omsorgsförvaltningen att Linköpings kommuns servicehus och kommunala trygghetsboenden ställs om till biståndsbedömda trygghetsboenden i samband med införandet av Framtidens vård och omsorg i hemmet i maj 2023.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår vidare att ansökansmöjligheten till trygghetsboende upphör omgående och att befintlig kö upplöses två månader innan avtalsstart för biståndsbedömda trygghetsboenden i maj 2023.

Förvaltningen föreslår också att biståndshandläggningen anpassas till beslut om biståndsbedömt trygghetsboende i enlighet med riktlinjer för detsamma, två månader innan avtalsstart för biståndsbedömt trygghetsboende.

Hälso- och sjukvårdsresurser inklusive rehabiliteringsresurser från servicehusen samordnas med hemsjukvårdens resurser och används i det nya uppdraget i framtidens vår och omsorg i hemmet, d v s riktat till både individer behov i ordinärt boende och till individer i behov av HSL- insatser enligt tröskelprincipen i det biståndsbedömda trygghetsboendet.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse Omställning till biståndsbedömt trygghetsboende. docx

Bakgrund

Den 2 april 2019 trädde ett regeringsbeslut om en ny boendeform i kraft. Regeringen beslutade att ett nytt stycke skulle föras in i 5 kap 5 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, som anger att kommuner får inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som främst behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service och som därutöver har behov av att bryta önskad isolering. Boendeformen ska benämnas biståndsbedömt trygghetsboende. Med detta begrepp avsåg regeringen en boendeform som kan beviljas efter en individuell behovsbedömning och som tar vid när det inte längre fungerar att bo kvar hemma, men när ett boende med heldygnsvård inte heller är nödvändigt.

Nationellt kan man se att antalet platser för särskilt boende generellt har minskat och att utbudet anpassats till personer med mycket omfattande behov, detta trots att andelen äldre kommer att öka. Det medför att det blir allt svårare att få en plats på ett boende om den äldre inte har behov av hjälp dygnet runt, men det ändå inte fungerar hemma med hemtjänst.

Ändringen syftar till att tydliggöra kommunernas möjligheter att inrätta mindre resurskrävande särskilda boendeformer för äldre människor som främst behöver hemtjänst men som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar hemma i ordinärt boende. Skillnaden mellan ordinärt boende och biståndsbedömt trygghetsboende är att den äldre får möjlighet att komma till ett särskilt boende som kan erbjuda till exempel gemensamma måltider, kulturella aktiviteter och umgänge, vilket kan öka tryggheten och tillgodose behovet av gemenskap hos äldre. Av propositionen framgår att Hälso- och sjukvårdsansvar inte föreligger, men hemsjukvård ska ges till berättigade med vägledning av "tröskelprincipen". Det finns inte krav på personal på plats dygnet runt, utan behov av service- och omsorgsinsatser tillgodoses i form av hemtjänst utifrån individuella behov. I propositionen görs också bedömningen att målgruppen för biståndsbedömt trygghetsboende inte omfattas av rättigheten i SoL att söka särskilt boende från annan kommun.

I Linköpings kommuns äldreomsorg finns boendeformerna, förutom vårdbostad med somatisk inriktning och vårdbostad med demensinriktning, servicehus och trygghetsboende. Trygghetsboende finns även i privat regi med ekonomiskt stöd till vård/värdinna-funktion från äldrenämnden. Ytterligare intressenter att starta privata trygghetsboenden finns och Stångåstaden planerar för utökning av sitt utbud av trygghetsboenden.

Kommunala trygghetsboenden är idag inte biståndsbedömda, men social - och omsorgsförvaltningen hanterar kön där vem som helst över 70 år kan anmäla intresse för lägenhet, om man anger att man önskar trygghetsboendekonceptet. Det har medfört att även personer boende i andra kommuner och andra länder står i kö till kommunala trygghetsboenden i Linköping, i viss omfattning. Kön

är lång och svårhanterlig. Många som erbjuds lägenhet tackar nej vid erbjudande eftersom de ställt sig i kö i förebyggande syfte eller för att man vill vänta på erbjudande på särskild adress i city.

Servicehusen är biståndsbedömda särskilda boenden där boservice och omvårdnadsinsatser ges i form av hemtjänst. Samtliga boende i servicehus har tillgång till sjuksköterska och rehabiliteringspersonal oavsett om behov föreligger eller inte. Servicehus finns inte som begrepp i lagstiftningen eller vid tillståndsgivning hos IVO. Istället används begreppet biståndsbedömt trygghetsboende även för servicehusen, eftersom de ligger närmast varandra i utformning. Uppgiftslämning till nationell statistik kan därför bli missvisande.

Förslag till omställning

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Social- och omsorgsförvaltningen att

- kommunens servicehus och trygghetsboenden ställs om till biståndsbedömda trygghetsboenden i samband med start av nya avtal, vid införandet av framtidens vård och omsorg i maj 2023. Utformningen föreslås bli i enlighet med lagstiftarens intentioner.
- möjligheten att ansöka till trygghetsboende upphör den 1 juni 2021
- befintlig kö upplöses två månader innan avtalsstart av biståndsbedömt trygghetsboende i maj 2023.
- biståndshandläggningen anpassas till beslut om biståndsbedömt trygghetsboende två månader innan avtalsstart för biståndsbedömt trygghetsboende, enligt riktlinjer för detsamma.
- För personer boende på servicehus och trygghetsboende sista april 2023 gäller rätten att bo kvar med sina andrahandskontrakt, även vid omställningen till biståndsbedömt trygghetsboende.

Social- och omsorgsförvaltningen avser att följa utvecklingen av behov och efterfrågan efter omställningen, varpå justeringar av platsantalet kan komma att ske.

Förslag till riktlinjer för biståndsbedömt trygghetsboende

1. Över 65 år, kan även beviljas yngre åldersgrupper i särskilda fall.
2. Behov av hemtjänst till personlig omvårdnad
3. Behov av social gemenskap för en ökad känsla av trygghet i syfte att bryta oönskad isolering.

Samtliga kriterier skall vara uppfyllda. Mycket hög ålder ska beaktas.

Vid bedömning ska ställning tas till om behoven kan tillgodoses i ordinärt boende.

Behov av omfattande bostadsanpassning i den egna bostaden ska beaktas.

Omfattar ej sökande från annan kommun.

Vid ansökan skall minst tre trygghetsboenden anges. Om inte den enskilde kan ange något alternativ bevakas sökande till trygghetsboenden i hela kommunen. Om den enskilde väljer att tacka nej till angivet önskat boende avförs sökande från kön.

Ekonomiska konsekvenser

Omställningen ryms inom äldrenämndens budget för framtidens vård och omsorg.

Hälso- och sjukvårdsresurser inklusive rehabiliteringsresurser från servicehusen samordnas med hemsjukvårdens resurser och används i det nya uppdraget i framtidens vård och omsorg i hemmet, d v s riktat till både individer i behov i ordinärt boende och till individer i behov av HSL- insatser enligt tröskelprincipen i det biståndsbedömda trygghetsboendet.

Personer i biståndsbedömda trygghetsboenden, med behov av hälso- och sjukvårdsinsatser i form av hemsjukvård, kommer att få det även vid omställningen.

Äldrenämndens samtliga resurser används på detta sätt för personer som bedöms vara i behov av insatser som lagstiftningen anger och äldrenämnden ansvarar för.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Det görs ingen åtskillnad i hur kvinnor och män hanteras utifrån beslutet. Samma förutsättningar gäller för både kvinnor och män.

Samråd

Samråd har skett med Juridikfunktionen som inte har något att erinra mot förslaget. Noteras bör dock att den enskildes besittningsrätt inte kan åsidosättas i och med förslaget på övergång till biståndsbedömt trygghetsboende. En ytterligare aspekt att beakta är att de personer som fått biståndsbeslut om servicelägenhet på grund av att personen har behov av att sjuksköterska finns på servicehuset, behöver få sitt behov säkerställt genom hälso- och sjukvårdsinsatser via hemsjukvården.

Jurist på Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tillfrågats om tillståndsgivning för biståndsbedömda trygghetsboenden om de i en omställning har boende både med och utan biståndsbeslut. Juristens bedömning är att IVO ger tillstånd förutsatt att personer med biståndsbeslut inte får lägre grad av stöd till förmån för personer utan biståndsbeslut.

Uppföljning och utvärdering

Beslutet utvärderas i samband med uppföljning av omställningen till Framtidens vård och omsorg i hemmet, i dess helhet. Första uppföljningen sker tidigast november 2023.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Ärendet hanterat enligt 11 § MBL.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Enhetschefer för
myndighetshandläggare ÄO på Social-
och omsorgsförvaltningen
Leanlink samt de privata aktörer
(Attendo, Bräcke, Vardaga) som
ansvarar för drift av servicehus och
trygghetsboenden.